

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
Četrletno K 16.50.

Če si pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Boljševiška praznika.

Antanta se je naveličala gledati gro-
zovlado, ki sta jo uvedla žid Ljenin v
Rusiji in žid Bela Kun na Ogrskem.
Večkrat smo že opisali razmere, ki so
zdaj zavlada v Rusiji in na Ogrskem.
Grozovit je bil ruski carizem, vendar
je bil pa otroška igra napram Ljeninovi
grozovladi. Ravnotako je tudi na Ogr-
skem. Trda in neizprosna je bila pest
grofa Tisze, vendar je bil pa Tisza ne-
dolžno jagnje napram Beli Kunu. Pov-
darjali smo že, da ima komunizem v
sebi tudi nekaj zdravega zrna, vendar
se pa to dragoceno zrno ne sme vreči
ljudem, ki ga ne znajo prav vsaditi.
In ravno ta okoliščina je povzročila,
da se je takozvana vlada proletariata
izpremenila v vlado par židov, ki ne
delajo z idejami, marveč z denarjem.
Denar in le denar je ono sredstvo, s
katerim hočejo v prvi vrsti doseči svoj
smoter.

Trezni nemški, pa tudi francoski in
angleški socialni demokrati so že zdav-

naj spoznali pravo lice komunizma,
boljševizma in špartakizma. Večinski
socialni demokrati v Nemčiji niso samo
oficielno in z besedami nastopili proti
naukom, ki jih razširjata s polno mošnjo
rumeňjakov Ljenin in Bela Kun, mar-
več tudi z orožjem. Ljudski komisar
za vojne zadeve Noske je izdal naj-
strožje odredbe proti špartakistom in
boljševikom. Toda vse to ni nič poma-
galo. Treba je izpodbiti glavni temelj
boljševizma.

Vojna je naučila ljudi lenariti. Velik
del vojakov, ki so prišli iz strelskih
jarkov, se je odvadil delati. Jesti pa
morajo vendar. In ti ljudje so najbolj
dostopni boljševiškim idejam in pa
rubljem. Te dela odvajane, podivjane
mase so tudi faktično najboljša opora
Ljenina in Bele Kuna.

Kam pride vsa naša produkcija, če
bi živeli vsi tako kakor ptički pod ne-
bom, ne delali nič, le peli slavo Beli
Kunu ter tupačam kakega buržoazijca,
ki bi imel slučajno še zlato uro, spra-
vili na oni svet.

Tem razmeram hoče torej antanta
napraviti konec. Boljševiške čete ogro-
žajo vse sosedne države. Napadali so
tudi že naše jugoslovanske meje ter
pomorili sto in sto prekmurskih Slo-
vencev. Mislimo, da ni človeka, ki še
človeško misli in ki bi se ne protivil
tej boljševiški strahovladi, ki nima z
zmago proletariata prav nič skupnega.

Ker pa čutita Ljenin in Bela Kun,
da pomenja resni korak antante konec
njih slavi, sta vrgla zopet par boljše-
viških propagandnih spisov v obliki
ruskih rubljev in ogrskih kron med
svet. In to je povzročilo, da hočejo
one frakcije socialnih demokratov po
nekaterih državah, ki se strinjajo z
Ljeninom in Belo Kunom ter navdušu-
jejo za njine rublje, napovedati dvo-
dnevno stavko, ki se ima vršiti 20. in
21. julija. Seveda so se morali temu
pridružiti tudi naši jugoslovanski soci-
alni demokrati, ki v svojem glasilu že
delajo reklamo za Belo Kuna in pa
za splošno dvodnevno stavko.

Prepričani smo, da bo tudi med
jugoslovanskimi socialnimi demokrati

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(19)

Opazila sem. Čudno se mi je zdelo v pr-
vem trenutku, ko sem se nekoliko opomogla
od svojega oslavljenja, toda nisem mislila, da
bi bilo treba o tej okoliščini premišljevali. Niti
sama sebe nisem vprašala, kaj ga je do tega
dovedlo, da zakriva naprsni del srajce. Nisem
si mogla staviti vprašanja. Moje misli so bile
preveč zmedene, moja notranjščina je bila pre-
več ogorčena od suma, ki ga je imel nadzornik.
Čutila sem v sebi le še žgočo vprašanje, kaj
naj storim, če sem s svojo lastno napačno nav-
dušenostjo še bolj zavlekla moža, ki sem ga
ljubila, v mrežo, ki se je vedno bolj zaoževala
nad njegov glavo.

Nadzornik ni dopustil, da bi rešila to
vprašanje.

Potisnil me je zopet v sobo, kjer sta naju
čakala gospod Durand in moj stric, navidezno,
ne da bi spregovorila kako besedo. Potem je
zaprl vrata pred zvedavimi očmi različnih oseb,
ki so še vedno postajale po veži, in je rekel
neposredno gospodu Durandu:

„Izpovedbe, ki ste nam jih podali o načinu,
kako je prišel ta diamant v vaše roke, niso
prefantastične, da bi jim ne bilo verjeti, če
nam morete dati zadostnega pojasnila o nekej
drugi točki, o kateri eden izmed mojih ljudi

nekoliko dvomi. Ali bi bili tako prijazni, da bi
za hip odstranili to svileni ruto? Zakaj stavim
to čudno zahtevo, boste takoj videli.“

Gospod Duranda obraz je bil tako blede,
kakor sneg za oknom, na katerem je slonel.
Dvignil je roko, kakor bi hotel ustreči zahtevi
nadzornikovi, toda hripavo se je zasmel ter
spustil roko.

„Vidim“, je vskliknil, „da se mi ne more
posrečiti, zakriti niti ene posledice moje ne-
previdnosti!“

Potem je hitro odkril svoj naprsnik.

Rdeča kaplja se je videla na blesteči be-
loti! Da ta rdeči madež ni bil nič drugega
nego kri, je dokazoval pogled, s katerim ga je
nehote pogledal.

Četrto poglavje.

Pri pogledu na rdečo kapljo na beli srajci
je umrla moja ljubezen za Ansona Duranda;
vsaj zdelo se mi je tako. V tem krvavem
madežu na prsih moža, ki sem mu darovala
svoje srce, sem mogla le eno brati: Krivdo,
neizprosno krivdo, ki jo je prej zakrival, ki pa
je zdaj izdana v pisavi, ki je za vsakega člo-
veka vidna in razumljiva.

Zakaj sem morala prisostvovati tudi temu
razkritju? Ali mi ni nadzornik sam nasetoval,
naj odidem?

Vendar! Neki drug glas pa mi je rekel,
naj počakam. Rayno, ko sem odprla vrata, je
dobil Anson Durand zopet svoj glas, in slišala

sem v polnih in zvočnih glasovih, ki sem jih
tako zelo ljubila, besede:

„Čakaj! Ne bom se pustil na ta način ob-
soditi. Podal bom izjavo!“

Toda zdaj ga je prekinil nadzornik.

„Ali smatrate za pametno, napraviti tak
poskus, ne da bi vprašali svojega pravnega
zastopnika za svet, gospod Durand?“

Razburjenost, s katero se je gospod Durand
obrnil proti njemu, je zopet vzbudila v meni
majhno upanje.

„Veliki Bog, da!“ je vskliknil. „Ali mislite,
da pustim gospodično Van Arsdale le trenotek
dalj v dvomu, nego je treba?“

Rita — gospodična Van Arsdale — sia-
bast, samo slabost me je dovedla v moj se-
danji položaj. Jaz nisem usmrti gospe Fair-
brotherjeve, tudi nisem vedoma vzel njenega
diamanta, čeprav govori sve proti meni, kar rad
priznam. Šel sem k njej v alkoven, ne samo
enkrat, marveč celo dvakrat. Vzroke zato hitro
lahko povem. Pred kakimi tremi meseci je
prišel k meni neki znan, zelo bogat gospod in
mi je naročil, naj kupim zanj kar najlepši di-
amant. Hotel ga je podariti svoji soprogi. Iz-
rekel je željo, da naj prekaša vse dragocene
kamne, ki so zdaj v New Yorku. V to svrho
naj bi šel na potovanje. Stroške bi on plačal,
toda le pod pogojem, da ga diamant ne bo
razočaral in da ga bo imel 18. marca, na roj-
stni dan svoje žene.

(Dalje prih).

malo takih, ki bi šli na te limanice ter se izpostavljali v nevarnost za mažarskega žida Belo Kuna, ki si je do danes napravil že milijone in milijone iz krvi umorjenih — buržoazijcev. Kar se pa tiče drugih narodnih delavcev, pa še ne govorimo.

Začasna ustava kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

(Dalje).

Člen 108.

Člani Glavne kontrole morejo biti oni državljani, ki so dovršili pravno fakulteto in poleg tega 10 let državne službe, ali ki so bili finančni ministri, ali ki so služili kot višji uradniki v finančni stroki in imajo najmanj deset let državne službe. Toda predsednik Glavne kontrole in pet njenih članov morajo biti pravniki.

Predsednik in člani Glavne kontrole so nespremenljivi v svojem poklicu. Oni se ne morejo odpustiti iz državne službe brez razsodbe rednih sodišč, niti se ne morejo premestiti v drug poklic brez svojega pismenega dovoljenja. Vpokočiti se morejo samo, če so dovršili 35 let državne službe ali 65 let starosti, ali pa ako so tako oboleli, da ne morejo več izpolnjevati svoje dolžnosti.

Člen 109.

Glavna kontrola pregleduje, popravlja in likvidira račune obče administracije in vseh polagalcev računov napram državi in blagajni. Ona pazi, da se ne prekorači noben budgetni izdatek in da se ne zgodi nikako prenašanje svot iz ene budgetne partije na drugo. Ona izvršuje račune vseh državnih uprav in je dolžna zbirati vse dokaze in vse potrebne objave.

Obči državni račun se predloži Narodnemu predstavništvu z dodatki Glavne kontrole in to najdalje v dveh letih, računajoč od konca vsakega budgetnega leta.

ENAJSTI DEL.

Vojska.

Člen 110.

Vojna dolžnost je za vse državljane enaka.

Člen 111.

Vsako leto se v zakonu o budgetu določi, koliko vojske stoji stalno pod zastavo.

Člen 112.

Tuja vojska se ne more vzeti v državno službo, vojska kraljestva pa se ne more postaviti v službo kake druge države brez odobrenja Narodnega predstavništva.

(Konec prih.)

K predlogu o imenovanju ulic v Mariboru.

K objavi predlaganih imen ulic v Mariboru si dovoljujem sledeče opombe:

Prostor »Am Stadtpark« naj se imenuje »Ob parku« in ne »Ob nasadih«. Poslednja označba je presplošna.

Dvorec (Burg) je bil last grofice Brandis, ki ga je, kakor se mi je pripovedovalo, z vsem svetom, kar ga obsega prostorni mestni park, darovala mestu. Kazalo bi zato, da se Brandisgasse imenuje po njenem imenu: Brandis-ina ulica. Tudi ne vem, v kakem stiku bi bila »stara pravda« z omenjeno ulico.

Flössergasse je, pravilno prevedeno, »Ulica plavičarjev ali plavárjev«. Tudi je bolje rečeno: Plavárska kakor Splavarska ulica.

Za Tegetthoffplatz se predlaga ime »Jugoslovanski trg«. Imenovanja »Slovenski trg« (v Ljubljani), »Jugoslovanski trg« nimajo pravega zmisla v domačih krajih. Ako se že hoče izbrisati ime Tegetthoffovo, ki spominja jugoslovane vsaj na dejstvo, da je pobil pri

Lisi naše neprijatelje Lahe, naj se dá prostoru ime »Wilsonov park«. Na Wilsona, našega najboljšega zaščitnika pri mirovni konferenci, se ne sme pozabiti. Tudi ni umestna označba »trg«, ki pomeni kraj, kjer se vrši kak promet, dočim je vprašljivi prostor park in ne trg.

Za »Augasse« je bolje reči »Ulica v log« (v Ljubljani imajo »Cesto v log«) kakor »Loška ulica«, ker pridevnik »Loška« ni dovolj jasen.

Tudi za »Fröbelgasse« je pravilnejše reči »Komenskega ulica« kakor »Komenska ulica«. Sicer bi pa bilo umestneje, da se imenuje ulica po kakem jugoslovanskem pedagogu (Fröbel je bil pedagog in izumitelj različnih otroških iger). Nasvetoval bi zato, da se ulica imenuje po Dositeju Obradoviću, ki je bil znamenit srbski pedagog in pedagoški pisatelj.

Proslavljati može kakor so bili Caf, Rajč, Radinski (s poslednjim se kaže menda na pesnika učitelja Freudenthal-a, ki je izdal svoje skromne pesmice pod naslovom »Zvezde ugašajo...«), ni taka sila. Imamo še dosti znamenitejših štajerskih mož n. pr. Stanko Vraza. Kernstock je nemški župnik, ki objavlja zelo šovinistične pesme. Z njim se nikakor ne dá primerjati pohlevni pesnik Freudenthal-Radinski, po katerem naj bi se imenovala sedanja Kernstockgasse. Imamo tudi še druge može, ki bi bili po mojih mislih vrednejši spomina po imenovanju kake ulice v Mariboru z njihovimi imeni, kakor pa zgoraj imenovani. Pisatelji kot Janko Krsnik, Frančišek Levec zaslužijo n. pr. tak spomin. Prvi je eden naših najpriljubljenejših romanopiscev; drugi pa je bil naš najboljši literarni historik. Kot urednik Ljubljanskega zvona je močno vplival zbog svojega finega estetskega okusa na sodobne pisatelje in pesnike. Vzgojil je tudi mnogo znanih pisateljev, med njimi zlasti Krsnika, kterega bi sploh brez njega ne imeli (Primerjaj zadnji zvezek Krsnikovih zbranih del, ki ga je izdal dr. Prijatelj).

Vzajemnosti Jugoslovancev s Čehi in Poljaki, ki se sedaj vedno poudarja, je bilo dati izraza z imenovanjem ulic po imenih znanih politikov in zavzetih Slovanov omenjenih dveh narodov, n. pr. Palacky-ja, Glombinskega. Sobieski, po katerem naj se zove Wil-denrainergasse, nima za slovansko stvar kakega posebnega pomena.

Za »Viktringhofgasse« se predlaga Vetrinjska ulica. Ali ni bolje »Viktrinjska ulica«? Imena za ulico »Schwarzgasse« pogrešam. Tudi ni predlaganih imen za mestne okraje.

Končno pripomnim še, da bi bilo dobro, da predlagana imena pregleda kak temeljit filolog. V Ljubljani je opravil to delo Levstik. X.

Političen pregled.

Seja finančnega odbora Narodnega predstavništva. Beograd, 15. julija. Finančni odbor Narodnega predstavništva se je bavil danes dopoldne z zakonsko predlogo o ustanovitvi Narodne banke. V ozki zvezi z tem vprašanjem je rešitev valutnega vprašanja. Naravno je, da so nekateri člani odbora želeli, da se najprvo razpravlja o tem vprašanju. Finančni in trgovinski minister sta podala mišljenje vlade. Narodni klub je nato izjavil, da ne bo sodeloval v razpravi o tem vprašanju iz gospodarskih in političnih razlogov, socialno-demokratski klub pa iz gospodarskih razlogov. Ostali klubi so izjavili, da se strinjajo s tem, da se osnuje edinstvena emisijska banka in da se v to svrhu razširi delokrog srbske narodne banke na celi teritorij naše kraljevine. Nekateri člani Demokratske zajednice žele, da se valutno vprašanje reši na drug način, kakor je predlagano. Tako bi po mnenju nekaterih rešitev tega vprašanja po vladni predlogi pomnila katastrofalno oškodovanje posestnikov kron, dočim se mora mnenju, ki ga zastopajo drugi, rešiti to vprašanje stopnjama in to na škodo

vseh slojev, tudi onih, ki so svoj denar naložili s tem, da so nakupili hiše in posestva. To zadnje mnenje zastopa zlasti dr. Dinko Puc (Dem. zajed.). Srbija in posestniki dinarjev bi vsled takega rešenja tega vprašanja ne imeli še novih žrtev. Finančni odbor ni o ničemur definitivno sklepal, ker bo padla odločitev v tajni seji Narodnega predstavništva, ki se vrši danes popoldne.

Tajna seja Narodnega predstavništva. Beograd, 15. julija. Danes popoldne se je vršila tajna seja Narodnega predstavništva v obliki konference, na kateri se je razpravljalo o nadaljnjem delu Narodnega predstavništva. Razpravljalo se je o vprašanju ustanovitve emisijske banke za kraljevino SHS, kar je z ureditvijo valutnega vprašanja v kar najožji zvezi. Ministrski predsednik Protić je naglašal, da bo treba v najkrajšem času rešiti poleg vprašanja o ustanovitvi emisijske banke tudi še vprašanje davka na vojne dobičke, budgetni provizorij za mesec september in nekatere manjše zakonske predloge. Govorilo je več poslancev. Narodni klub, ki je preje zapretel, da bo obstruiral proti ustanovitvi emisijske banke, je postavil kot svojega govornika dr. Drinkovića. O njegovih izjavah se ne more reči drugega, kakor da se je brezsmrtno blamiral. Skoro vsi člani Narodnega kluba so se med njegovim govorom odstranili iz seje dvorane, ostal je samo dr. Surmin, da ga posluša in mu pritruje. Vse ostale stranke so se izjavile za čim prejšnjo ustanovitev emisijske banke. Za Demokratsko zajednico je izjavil Milan Marković, da se strinja z idejo ustanovitve edinstvene banke in da meni, da je treba rešiti valutno vprašanje čim preje. Za tako rešitev pa je potreben sklep Narodnega predstavništva, ne sme se to vprašanje rešiti morda naredbenim potom. Konferenca, ki je trajala do pol 9. zvečer, je končno sklenila, da takoj prične z intenzivnim delom in da se bo že v četrtek predložil parlamentu zakonski osnutek o davku na vojne dobičke.

Vsi v Mariboru se nahajajoči Sokoli naj pridejo radi izredno važne zadeve v petek, 18. t. m. ob 20. uri v telovadnico. — Vabilo velja moškemu članstvu. — Pričakuje se polnoštevilna udeležba.

Dnevne novice.

Imenovanje. Pravni praktikant Josip Dolničar v Mariboru je imenovan avskultantom v okolišju viš. dežel. sodišča v Ljubljani.

Premeščen je provizorični vladni koncipist dr. Ivan Vidinar od okraj. glavarstva v Celju h okraj. glavarstvu v Velikovec.

Himen. V tukajšnji evangelijski cerkvi sta bila poročena ga. Valerija Šober rojena Schwaiger ter g. Šober, gostilničarja v restavraciji Maribor, v Vetrinjski ulici. Čestitamo!

Št. Iljska afera. Kakor sledi iz dnevnega časopisja sta bila gg. Gilčvert in Jenič udeležena pri sestavi neke vloge, ki so jo naslovili Št. Iljski nemški naseljeni kmetje na vlado in v kateri so prosili, zatruje svojo lojalnost, da se jim podeli državljanstvo. V gotovih krogih se hoče iz te zadeve, o kateri baje teče neka preiskava, kovati kapital proti JDS. Pooblaščenim smo izjaviti, da nima JDS s to zadevo seveda nobenega stika in da nikomur ne pade v glavo jemati nase odgovornost za nerodnosti gg. Gilčverta in Jeniča in ščititi od »Südmarke« naseljene nemške eksponente. Pribijemo pa, da je Št. Iljski klerikalni župan Thaler, ki je načelnik Št. Iljske klerikalne organizacije, uradoma potrdil vse navedbe dotične vloge in tako uradoma vzel te »Südmarkine« naseljence v zaščito. So taki župani „narodnjaki“? Na tem dejstvu tudi ničesar ne spremeni, če je glasom zadnjega „Slovenskega Gospodarja“ Thaler sedaj svoj podpis na tej vlogi pod

pritisikom svojih mariborskih gospodov preklical, ker je on kot domačin in župan moral vendar razmere poznati in bi bil že od vsega začetka moral braniti le slovenske interese.

Slovensko šolstvo v Mariboru. Mariborski klerikalni listi v zadnjem času strupeno napadajo slov. magistrat, zakaj še vedno ni uvedel slovenskih šol v Mariboru. Naši listi so pred tedni zabeležili, da je ureditev šolstva in nastavljanje učiteljstva v Mariboru izvršil dr. Verstovšek se svojimi zaupniki na lastno pest, ne da bi pustil sklicati edino kompetenten mestni šolski svet. Vse, kar se je torej takrat uredilo, ozir. po mnenju klerikalnega časopisja zagrešilo, je izključno „zasluga“ imenovanega gospoda. Upamo pa, da se o priliki definitivne ureditve vseh tozadevnih vprašanj ne ignorira zopet edino pristojen mestni šolski svet.

Zaradi slovenskih uličnih imen se mariborski dopisnik v „Naprej“-u norčuje iz dr. Pfeiferja, češ da hoče „dekretirati“ nova imena. To seveda ni res, ker je dr. Pfeifer nova imena objavil, da lahko vsakdo izreče o njih svoje mnenje in stavi spremenjevalne predloge. A „Naprej“ zabavlja kar na splošno in se izrecno jezi samo na Maistrovo in Fochovo ulico. Razlogov ne neva, kar bi vsak pričakoval od resnega lista in se človeku nehote vsiljuje misel, da je „Naprej“-evemu dopisniku žal za starimi Bismarcki, nadvojvodi Evgeni, Radetzki in drugimi starimi junaki.

Kako se draži blago. Pred dobrim tednom je neki trgovec tarnal v „Marburgerci“, da se pri prodaji sedanjih švedskih vžigalic ne da narediti noben „kšeft“, ker magistrat oddaja trgovcem in trafikantom vžigalice po 56 v škatljico, prodajati pa jih ne smejo dražje kakor za 60 v, torej s 4 vinarji dobička pri škatljici. V mirnih časih so baje imeli večji dobiček pri vžigalicah, zato bi se jim naj dovolil pri škatljici dobiček 14 v, da bi lahko prodajali po 70 v. Ali je to tarnanje opravičeno? Pred vojno je stal trgovec zavoj vžigalic z 10 škatljicami navadno 10 v, prodajali pa so celi zavoj po 16 do 20 v, torej z dobičkom kvečjemu 1 vinarja pri škatljici, sedaj pa zaslužijo pri škatljici 4 v, torej za 300 odstotkov več. Radi pa bi zaslužili pri eni škatljici 14 v, to je 1300 odstotkov več ko v mirnih časih. Zato se mora človek res čuditi nekaterim trgovcem, ki neprestano tarnajo o vednih izgubah in slabem zaslužku, v resnici pa se vedno bolj bogate.

SHS birokracija. K tej notici v našem listu z dne 16. t. m. smo sprejeli od tukajšnjega okrajnega glavarstva pojasnilo, da je pobiranje pristojbine po 10 K za izvoznice odrejeno od vlade v Belgradu in da se tozadevni denar po točnem računu pošilja mesečno v Ljubljano. Vzamemo to na znanje in izjavljamo, da seveda nekorektnosti nismo hoteli nikomur očitati.

Kdo denuncira? Kralikova „Marburger Zeitung“ vedno ječi, da mi denunciramo. Predvčerajšnja „Grazer Tagespost“ pa objavlja notico, v kateri pravi, da so mariborski Nemci ne-loyalni. Mariborski Nemci se morajo torej zahvaliti dopisniku „Grazer Tagespost“, ki jih je označil kot državni nevarne ljudi. In ker so brezdomno zveze med „Grazer Tagespost“ in „Marburger Zeitung“, tedaj naj mariborski Nemci obračunajo s Kralikovo tiskarno, če bodo naše oblasti morda iz tega priznanja izvajale potrebne konsekvence. Kajti gotovo je, da mora dopisnik graške „Tagespost“ prav dobro poznati mišljenje svojih ljudi. Dobro pa je, da smo enkrat na čistem in da gotovi merodajni krogi ne bodo imeli še vedno onih pomislekov in obzirov, ki so jih imeli dosedaj. Mi potrebujemo čist zrak.

Šoloobvezna mladina vendar v tovarni. Iz šolskega okoliša Sp. Sv. Kungota so sledeči 12 do 13 letni učenci zaposleni v leitersberški opekarni: Kopčič Alojzij, Fartelj Ivan, Krajnc Jozef in Reiter Avgust; zadnji zbolel vsled naporenega dela. Vodstva okoliških šol blagovolijo ugotoviti, kateri šoloobvezni otroci so bili ozir. še na najeti od te tovarne ter naj pošljejo tozadevne podatke nadzorniku podjetja g. dr. Gorišku pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Izkoriščanja naše šolske mladine mora biti konec.

Mestno poveljstvo v Mariboru se z današnjim dnem preseli na Glavni trg št. 2, I. nadstropje.

Invalidni dan. Ob priliki prireditve invalidnega dneva za imendan našega Kralja Petra I. znašala je vstopnina obeh dobrodelnih koncertov v mestnem parku 2119 K 70 vinarjev. Nadalje so darovali: Podružnica štajerske eskomptne banke 200 K Mariborska eskomptna banka 200 K. Podružnica Anglo-avstrijske banke 200 K. Podružnica Ljubljanske kreditne banke 200 K. Podpisano mestno poveljstvo se cenjenemu občinstvu, ki je posetilo koncerte, posebno pa mariborskim bankam za velikodušne darove tem potom najtopleje zahvaljuje in prosi še nadaljnjih prispevkov. Mestno poveljstvo. Podpolkovnik: Fran Zwirn.

Orožništvo za padle junake. Orožništvo je za junake, ki so padli v bojih na naši severni meji ali pa postali invalidi, ustanovil zbirko, katere znesek je 20.719 kron 12 vinarjev. V posnemanje te hvalevredne in človekoljubne ustanove obračamo se na rodoljubno občinstvo z prošnjo, naj bi najizdatneje priteklo v pomoč tem našim prvim mučnikom, ki so svoje življenje ali pa zdravje žrtvovali v korist naše osvobodjene domovine. Sprejet bo z zahvalnostjo vsak, tudi najmanjši prispevek pri dravski diviziji, brambni oddelek v Ljubljani. Iz že nabrane in še prispevajajočih svot, se bodo nakazale podpore ravnim in potrebnim svojcem padlih junakov odnosno invalidom, kateri so se po 1. novembru 1918 bojevali na Koroškem, Štajerskem ali Ogerskem. Prošnje za podpore iz teh prispevkov, opremljene z vojaškim in ubožnim poročilom ter z družinskim matičnim poročilom, naj se naslovijo na brambni oddelek dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Mestni sosvet bo imel svojo prihodnjo redno sejo dne 21. t. m. ob 17. uri. Dnevni red: 1. Tržne cene, 2. mestni stavbeni urad, 3. imenovanje novih inženjerjev, 4. revizija letnega računa mestne hranilnice, 5. razširjenje sosveta, 6. slučajnosti.

Cene na živinskem trgu padajo, in sicer znatno za več kron za kg žive teže, dobi se že lepa klavna živina po 5 K, in celo še ceneje, ker se je pokazalo, da je na Hrvaškem več ko dovolj živine. Naši ljubim mesarji pa prodajajo meso po starih visokih cenah, ki jih kak uradnik ali celo srečni rodbinski oče ne premore če noče priti v konkurz. Zlobni ljudje domnevajo, da se stekajo prav masni dobički v žep naših mesarjev. Še večje čudo pa je, da so se cene živinskih kož vzlic nižjim cenam klavni živini zvišale od 12 K na 16 K za kg. Zlobneži zopet obrekujejo naše mesarje, da še povrh kože prav močno nasolijo, da postanejo težje in se poleg živinske kože še prodaja marsikateri kilogram soli po krščanski ceni 16 K. Pa naj to menda ni res? Morda nam rešita obrtna oblast in državno pravdnštvo te uganke, kajti kolikor vemo, je postava o kaznivosti navijanja cen še v veljavi.

Spalni voz Dunaj—Zemun čez Zidamost—Zagreb—Sisak—Vinkovce. Eno spalno mesto v vozu I. razreda (drugih razredov spalni vozovi nimajo) stane francoskih frankov 53 50 za celo progo, za progo Dunaj—Sisak 30 70 in Sisak—Zemun 23.—.

Revnim članicam Marib. slov. ženskega društva. Odbor Marib. slov. ženskega društva se je obrnil na kopališčna ravništva vseh slovenskih kopališč in kopališč hrvaškega Zagorja s prošnjo, da dovoli letno dvema ali eni revni članici Marib. slov. ženskega društva brezplačno zdravljenje t. j. brezplačne kopelji, stanovanje in zdravniško obskrbo in da jih oproste kopališčnih taks. Dosedaj so ugodili prošnji kopališčne uprave Rimskih Toplic (za dve članici), Krapinskih Toplic (za dve članici) in Varaždinskih Toplic (za eno članico od 1. sept. naprej). Pozivljamo naše revne članice, da se oglašijo s tozadevno prošnjo do 1. avgusta. Prošnji morata biti priloženi zdravniško spričevalo in ubožno spričevalo od občine, naslovijo naj se pa na tajnico go. Ivanko dr. Lipoldovo, Maribor, Parkova ul. 18.

Nove nakupovalne karte. Namesto izdanih družinskih nakupovalnih kart pridejo z 20. t. m. nove. Stranke se naj zgledajo z dosedanjimi nakupovalno karto pri trgovcih ali v mestni prodajalni kot odjemalci, na odrezku II se morajo podpisati, na kar se bode odrezek I. pri zglaševalnem uradu izgotovil in stranki lastnoročno oddal. Odrezek III služi za kontrolo pri oddaji krušnih kart, kjer je nastajev kakor tudi odhajanje oseb na dosedanji način prijaviti. Stranka mora jemati na karte navezane predmete kakor: sladkor, petrolej na dotičnem mestu, kjer se je kot odjemalec prijavil. Vse druge predmete lah o kupi v različnih trgovinah. Mestna prodajalna in trgovci smejo izdati nakupovalne karte le strankam, ki že iste posedujejo, ali kateri predlože potrdilo, da so prijavljeni pri oddaji krušnih kart. Da se zabrani dvojna prijava, je strankam pri prijavi odvzeti stare nakupovalne karte ali potrdila prijav in iste oddaji krušnih kart izročiti. Cenejša živila dobivajo od 20. julija naprej edino le dela nezmožne osebe. Te se ne smejo nikjer kot odjemalci vpisati, temveč morajo z izkazom njihovih dosedanjih nakupovalnih kart pri oddaji krušnih kart za v Freihausegasse se nahajajočo prodajalno veljavno nakupovalno karto prositi. Člani hranilnice in konzumnega društva, kakor tudi železničarji dobijo nakupovalne karte pri njihovem mestu za oddajo živil. Mestni magistrat Maribor, dr. Pfeifer, s. r.

Prof. Anton Marić B.

začne, ako bode zadostno število slušateljev, s predavanjem srbo-hrvatskega jezika v **pondeljek dne 21. t. m. 18½—19½** v zgradbi dekliske ljudske šole „Vadnice“ v Elizabetni ulici št. 26, soba št. 6, pritličje. V isti sobi (kjer so izloženi pogoji poučevanja), bode tudi vpisovanje slušateljev in slušateljic dne 19. julija od 18.—19. ure za srbo-hrvatski, francoski in italijanski jezik.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Wilsonovo naziranje o miru.

London, 16. julija 1919. „Times“ so objavile danes jutraj popolno besedilo Wilsonovega govora v senatu povodom izročitve mirovne pogodbe. „Times“ so edini list, ki ima to besedilo. Povzela ga je po „Philadelphia Ledger“, ki so ga prinesli z zrakoplovom „R 34“ čez Ocean v Evropo. Wilson je rekel med drugim: Mirovna pogodba vsebuje uredbo svetovnih vprašanj. Amerika ni šla iz materielnih vzrokov v vojno, kajti interesi Amerike niso bili ogroženi. Amerika tudi ni podpisala pogodbe z Belgijo. Člani mirovne delegacije so vedno skušali v soglasje spraviti svoje interese s splošno dogovorjenimi načeli. To je bilo zelo težko, kajti konferenca ni morala zopet popraviti samo krivice, marveč je morala obenem osvoboditi podjarmljene narode centralnih vlad. Mir je bil samo na ta način mogoč, da se je ustvaril ves red v Srednji Evropi na pravnem temelju in da se je napravil nov red, ki je bil utemeljen na svobodnem samoodločevanju narod namesto na svojevoljnem gospodstvu Habsburžanov in Hohenzollerncev.

Generalna stavka v Italiji.

Bern, 16. julija 1919. Po zadnjih poročilih iz Italije se generalna stavka v Italiji nadaljuje. Prišlo je opetovano do spopadov med stavkajočimi in orožniki, pri čemer je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. V Neapolju so razglasili obsedno stanje.

Blokada proti Rusiji.

Hamburg, 16. julija 1919. „Hamburger Fremdenblatt“ prinaša sledeče poročilo in Haaga: Najvišji vojni svet se je posvetoval pod predsedstvom Clemenceaua včeraj o možnosti, vzdržati blokado proti Rusiji s pomočjo protiboljševiške vlade.

Wilson pride še enkrat v Evropo.

Curiah, 16. julija. Za potovanje Wilsona po Zedinjenih državah delajo izvanredne priprave, ker pričakujejo od tega potovanja odločilne rezultate za bodočnost Amerike in zveze narodov. Wilson bo tudi o svojih osebnih vtisih v Parizu poročal ter stavi na Amerikance vprašanje, ali naj v svrhu finaliziranja vseh nerešenih problemov še enkrat potuje v Evropo.

Dopisi.

Krčevina. Čudno nam se zdi, da se naš gerent ne more ločiti od njegovih nemških prodajalk, katere so zmiraj še nameščene v občinski prodajalji, katero je njegova soproga prevzela od gospoda Šereca. Misli smo, da bodejo zdaj pod vodstvom gerenta razmere boljše ali žali Bog. Prideš v trgovino, ne slišiš drugega kakor nemške besede, kakor da bi bili v Nemški Avstriji, ako se pride v trgovino, moraš gospodične ponižno nemško pozdravit, ker drugače so te Nemkinje jako razburjene, ker glavno besedo peljajo te dve zagriženke. Ker smo že dostikrat zahtevali, da se v naši trgovini nastavijo Slovenke, upamo, da bode gospod gerent dobil kurajžo, pa odstranil te dve nemškutarke. Pa še nekaj gospod gerent bilo bi v naši občini potrebno, ako bi mi dobili ulične napise, kakor jih imajo druge občine, ker naša občina se uvrsti kakor predmesto Maribora, in zato je skrajni čas, da se ta nujna zadeva uredi, ker, če že mosta nimamo, pa dajmo se spraviti na delo to jest na ulične napise! ker drugače pridemo v kratkem na tem prostoru spet skupaj. — Več zavednih Krčevincev.

MALA OZNANILA.

Pridno učenko sprejme strojna pletarna Valburga O m a n, Šolska ulica št. 4. Preskrba v hiši. 7—5

Kontoristka, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, istotako strojepisja ter stenografije, išče službe. Cenj. ponudbe pod »56« na upravo. 2—1

Soba, prostorna in lepo mebljena, se odda gospodu v stalni službi. Parkstrasse št. 14, prtlj. desno.

Slikarskega učenca sprejme proti plačilu Gustav Philipp, slikarski mojster, Maribor, Vetrinjska ul. 17. 3—2

Trgovski gremij Maribor.

Člane trgovskega gremija v Mariboru vabimo, da se zanesljivo udeležijo

49. rednega občnega zbora

ki se vrši v soboto, dne 19. julija 1919 točno ob 18. (6.) uri v gostilni pri »Gambrinu«.

Maribor, dne 16. julija 1919.

Trgovski gremij Maribor

Predsednik: Karol Wolf.

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izšla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Uljudno naznanjam cenjen. damam, da vkljub pomanjkanju plina ob vsaki uri po dnevu

umivam lase.

Priporočam izborni vodo za lase, ki zabranjuje izpadanje las, odstranjuje luskinje in nadležno srbenje.

Z odličnim spoštovanjem

Viljem Mali, damski frizer

Maribor, Šolska ulica 3.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.

Čevlje, fine, moderno izdelane in sandale

ima v zalogi in jih razpošilja po poštne povzetju

mirenska „čevljarska zadruga“

v Vrbovcu pri Mozirju.

Čevlji so iz lahke ševro-media kože, boksa in teletine. 5—4

Dobite visoke, nizke in salonske moške, ženske, deške in otroške čevlje ter sandale.

Cene usnja se dvigajo, zato naročite čimprej!

Pri večjem odjemu primeren popust!

Prodajalna tudi v Celju, »Narodni dom«.

Zmerne cene!

Zahtevajte cenike!

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Svoji k svojim!

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafika, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Mahalka J., Gosposka ulica
Czadnik L., Stalna ulica
Specijalna trafika, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „ „
Schifko Terezija „ „
Schön, Tegetthoffova cesta „ „
Schifko Marija, Melje „ „
Pichler Ana, „ „
Jurko Marija, Koroška cesta „ „
Lackner J., Vitrinjska ulica „ „
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji) „ „
Scheidbach H., Magdalenski trg „ „
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul. „ „
Kresnik Ana, „ „
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21 „ „
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor „ „
Leber F., Koroški kolodvor „ „

Zdravilišče Rogaška Slatina

(poprej Rohitsch-Sauerbrunn)

Začetek zdraviliške sezi je 15. maja 1919. Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Živila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja Ravnateljstvo državnega zdravilišča „Rogaška Slatina“.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiskarna: Karl Rabitsch v Mariboru.